

Αθανασία, η διαιώνιση του ανθρώπου εν θεώ... **(Κωνσταντίνα Γογγάκη, Επ. Καθηγήτρια** **Παν/μίου Αθηνών)**

/ [Πεμπτούσία](#)

πᾶς γὰρ βίος τοῦ ἀνθρώπου εὐρυθμίας τε καὶ εὐαρμοστίας δεῖται

Πλάτωνος, Πρωταγόρας

Ο Πλάτων, αναζητώντας το νόημα της ζωής¹ υποστηρίζει ότι ο οριστικός σκοπός της είναι η πραγμάτωση της θεϊκής αρχής στον άνθρωπο, ή, αλλιώς, η προσπάθεια του ανθρώπου να επιτύχει εκείνη την αγαθή ύπαρξη, επί της οποίας δεν ασκούν καμιά εξουσία ο χρόνος και ο θάνατος. Ο τελικός στόχος είναι η αθανασία ως διαιώνιση του ανθρώπου εν θεώ, και ο στόχος αυτός αποτελεί την ανυπέρβλητη προϋπόθεση ολόκληρης της ζωής, παρατηρεί ο Evgenij N. Trubeckoj.² Οι αποδείξεις της αθανασίας της ψυχής τις οποίες επιχειρεί ο Πλάτων, σύμφωνα με τον Eduard Zeller³ και άλλους σχολιαστές καταλήγουν στο ίδιο σημείο: Η ψυχή,

ως ύπαρξη και ως έννοια, συνδέεται άρρηκτα με τη ζωή, είναι ουσιαστικά αδιαχώριστη από αυτήν. Εκείνη ζωοποιεί το σώμα, συνιστώντας, επομένως, την αρχή της ζωής. Είναι, μ' άλλα λόγια, η ψυχή κατά τη φύση της εξίσου ασύμβατη με το θάνατο, όσο και η ίδια η ζωή.⁴

Το γίνεσθαι της ζωής αποτελείται από διαρκώς εναλλασσόμενες γεννήσεις και θανάτους, ή από μια «εναλλαγή της αποκατάστασης και της απώλειας», όπως ορίζεται σήμερα. Η ανθρώπινη ύπαρξη διασώζεται με το να αφήνει στη θέση εκείνου που παλιώνει και χάνεται, ένα άλλο, καινούριο, όμοιό του.⁵ Η επιδίωξη της θνητής φύσης να είναι κατά το δυνατόν αιώνια και αθάνατη, επιτυγχάνεται με την αναπαραγωγή, καθώς με τον τρόπο αυτό αφήνει κανείς κάτι άλλο πίσω του, νέο.⁶ Η ουσία της ζωής κατά τον Πλάτωνα συνοψίζεται στην τάση κάθε ζωντανής υπάρξεως να διαφυλάξει από το θάνατο τον εαυτό της και το είδος της με την αναζήτηση της αθανασίας. Πουθενά αλλού δεν φαίνεται αυτό τόσο καθαρά όσο στον έρωτα, του οποίου η στοιχειώδης μορφή είναι η σωματική έλξη, όπου η γήινη ύπαρξη βρίσκεται στο απόγειο της άνθησής της.⁷ Ο άνθρωπος δεν αποβλέπει μόνο στη σωματική, αλλά και στην πνευματική γέννηση.⁸ Στη βάση και της μιας και της άλλης αναζήτησης υπάρχει το ίδιο ερωτικό πάθος για την αθανασία.

Εκτός από εκείνους που επιζητούν την αθανασία στην τεκνογονία, αποβλέποντας κατ' αυτόν τον τρόπο να εξασφαλίσουν στο μέλλον την ευτυχή μνήμη, υπάρχουν και εκείνοι οι οποίοι γοητεύονται από την πνευματική γέννηση, τη δημιουργία, την αθάνατη δόξα, την υστεροφημία,⁹ προσπαθώντας να διαιωνίσουν την ύπαρξή τους με όσα προσιδιάζουν σ' αυτήν.¹⁰ Η σοφία και πάσα αρετή είναι τα προσήκοντα στην αξία του πνεύματος.

Γεννήτορες αυτών των πνευματικών ανθρώπων είναι οι ποιητές και οι καλλιτέχνες, οι θεμελιωτές των κρατών και οι κήρυκες της αλήθειας. Όταν κανείς έχει διαφυλάξει από νέος στην ψυχή του αυτές τις αξίες και διαθέτει φύση θεία, τότε, όταν έρχεται η ώρα του, στρέφει το βλέμμα και επιζητεί το ωραίο, για να τις γεννήσει εντός του. Ένας τέτοιος άνθρωπος ποτέ, εννοείται, δεν θα γεννήσει την ασχήμια.¹¹ Οι άνθρωποι με την αρετή αυτή γοητεύονται τόσο από τα ωραία σώματα, όσο και από τις ωραίες ψυχές. Και όταν βρίσκουν το αντικείμενο των αναζητήσεών τους, ανθρώπους δηλαδή που συνδυάζουν και τη μία και την άλλη ομορφιά, την ευγένεια και τα φυσικά χαρίσματα, γεννούν τότε σ' αυτές το κάλλος.

1 *Ev. N. Trubeckoj (Ευγ. Τρουμπετσκόϊ), 1999. Η κοινωνική ουτοπία του Πλάτωνος, μτφρ. Δ. Β. Τριανταφυλλίδης - Ντ. Σαμοθράκη, Αθήνα: εκδ. Μούσες-Αρμός, σελ. 15.*

2 Ό.π., σελ.17.

3 Ed. Zeller, *Die Philosophie der Griechen in ihrer geschichtlichen Entwicklung B. II, I Abth*, 697.

4 Πλάτωνος, Φαίδων, 105c-e. Πβ. Ε. Τρουμπετσκόϊ, ό.π., σελ.17.

5 Πλάτωνος, Συμπόσιον, 207d, 208e-b, Νόμοι 721c. Πβ. Ε. Τρουμπετσκόϊ, ό.π., σελ. 18.

6 Πλάτωνος, Συμπ., 207d, 208e-b. Πβ. Ε. Τρουμπετσκόϊ, ό.π., σελ.19.

7 Πλάτωνος, Συμπ., 206c. Πβ. Ε. Τρουμπετσκόϊ, ό.π., σελ. 20. Για τον πλατωνικό έρωτα βλ. [G. R. F. \(John\) Ferrari](#), 1992, «Platonic love», εις [R. Kraut](#) (επιμ.), *The Cambridge Companion to Plato*, Publisher: Cambridge University Press, σελ. 248-276.

8 Πλάτωνος, Συμπ., 206b. Πβ. Ε. Τρουμπετσκόϊ, ό.π., σελ.21.

9 Πλάτωνος, Συμπ., 208d.

10 Αυτόθι, 208c, e.

[συνεχίζεται]

Πηγή: Διεθνές Φιλοσοφικό Forum [«Ανάδρασις»](#), Κωνσταντίνα Γογγάκη, Επίκουρη Καθηγήτρια Φιλοσοφίας του Αθλητισμού, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, «Η ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΑΙ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΗ ΥΠΟ ΤΗΝ ΟΠΤΙΚΗ ΤΟΥ ΠΛΑΤΩΝΙΚΟΥ ΝΟΗΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΖΩΗΣ»